

SERÀ

Serà Economia Sostenible Serà Horta Sud

Objectiu estratègic 3

Prevenir i reduir els
impactes del canvi
climàtic i millorar la
resiliència.

Segona edició:
Maig 2023

SERÀ

Serà Horta Sud 2030 és una estratègia compartida impulsada per teixit associatiu, institucions públiques, empreses i universitats de l'Horta Sud, amb la finalitat de buscar solucions compartides als reptes de present i de futur.

En conseqüència, i compromeses amb el desenvolupament comunitari i humà de caràcter sostenible, **'Serà Horta Sud 2030'** proposa una Agenda Urbana Comarcal compartida que faça possible l'assoliment d'els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) a l'Horta Sud, a través d'una metodologia oberta i extrapolable reconeguda pel Pacte Europeu pel Clima.

Amb la finalitat de reconstruir la comarca, **'Serà Horta Sud 2030'** avança des del treball conjunt a partir dels indicadors desenvolupats en l'Observatori Comarcal 2030 i els consensos assolits en les taules de reconstrucció integrades pels diferents nivells de l'administració, la societat civil, el teixit empresarial i la universitat.

L'Objectiu de Desenvolupament Sostenible número 17, determina que, per a assolir els objectius, resulta necessari el foment i la promoció d'aliances eficaces en les esferes pública, públic-privada i de la societat civil, de manera que s'aprofite l'experiència i les estratègies d'obtenció de recursos útils per al bé comú.

Així mateix, l'objectiu estratègic 10 de l'Agenda Urbana 2030, de "Millorar els instruments d'intervenció i la governança", constitueix, en si mateix, el propi projecte 'Serà Horta Sud 2030', en la mesura en què cap dels objectius referenciats al projecte i a la resta d'eixos analitzats i informes elaborats, podria posar-se en marxa sense una adequada bateria d'eines.

A continuació es presenta un informe respecte a l'eix de Participació i Governança elaborat a partir dels problemes detectats en el diagnòstic previ i les solucions proposades per les associacions i institucions que participen en aquest projecte en les trobades amb l'Administració pública.

Economia sostenible en l'Horta Sud

1. Introducció

La indústria del futur: les estratègies en vigor

2. Diagnòstic: estat de la qüestió

2.1. Dades de l'observatori i diagnòstic

El parc industrial

El model industrial de l'Horta Sud

Taxa d'atur i creació de llocs de treball

2.2. Compromisos, avanços i reptes

3. Propostes d'actuació

Ajuntaments

Mancomunitat Horta Sud

Conselleria d'Economia Sostenible,
Sectors Productius, Comerç i Treball i
direccions generals competents

1. Introducció

L'Horta Sud és una comarca amb un caràcter marcadament empresarial. Concretament, segons dades de l'observatori industrial de l'Horta Sud¹, recollides també a l'observatori Serà Horta Sud 2030², **la comarca disposa de 28.456 empreses, el que suposa un 15,43% de totes les empreses de la província, un 7,68% de les empreses de tot el territori autonòmic i un 0,84% del total de l'Estat.** D'aquest parc empresarial, **gairebé una de cada deu empreses de la comarca són indústries.** Concretament, en l'Horta Sud hi ha 2.591 indústries repartides entre els seixanta-set polígons industrials que aglutinen els vint municipis que integren la comarca. Aquest percentatge d'indústries sobre el total del teixit empresarial és molt superior al percentatge que suposa en la província (6,32%) i en el total de la Comunitat Valenciana (6,66%). Així mateix, al llarg de 2021, **es van formalitzar 26.831 contractes de treball en el sector industrial, el que suposa un 17,46% dels contractes firmats a l'Horta Sud.**

Amb tot, una de les problemàtiques latents a l'Horta Sud rau en com garantir un equilibri ocupacional i un desenvolupament de l'economia del territori de manera sostenible, alineada amb el compliment de l'Agenda Urbana i els ODS

A continuació es presenta l'actualització de l'informe elaborat a partir dels problemes detectats i les solucions proposades per les associacions i institucions que van participar en la taula de reconstrucció dedicada a l'economia sostenible a través de la indústria, celebrada el dijous 2 de desembre de 2021 al Centre Integrat Públic de Formació Professional de Catarroja, i que va comptar amb la presència de representants de diversos municipis de la comarca, teixit associatiu i empresarial, Mancomunitat Horta Sud, Diputació de València i Generalitat Valenciana.

1. Observem (2022). Empreses segons sector d'activitat principal (PEGV). Disponible a <https://observem.es/empresa/>

2. Serà Horta Sud 2030 (2022). Observatori comarcal. Disponible a <https://serahortasud.org/observatori/#/m/1>

La indústria del futur: les estratègies en vigor

La promoció d'una industrialització inclusiva i sostenible és un dels desset Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides. Concretament, aquest objectiu va de la mà de la innovació i la infraestructura: "construir infraestructures resilients, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació"³.

De fet, es destaca l'efecte multiplicador del treball de la industrialització, que converteix cada treball en la indústria en 2,2 feines noves en altres sectors. Així mateix, les PIME que es dediquen al processament industrial i a la producció manufacturera són les més crítiques en les primeres etapes de la industrialització, però, amb caràcter general, són també les majors creadores de treball.

Per tot açò, l'ODS 9⁴ planteja la necessitat de promoure una industrialització inclusiva i sostenible i, de cara a 2030, augmentar significativament la contribució de la indústria al treball i al PIB; augmentar l'accés de les petites indústries i altres empreses als serveis financers i la seua integració en les cadenes de valor i els mercats; modernitzar la infraestructura i reconvertir les indústries perquè, en 2030, siguen sostenibles, utilitzant els recursos amb major eficàcia i promovent l'adopció de tecnologies i processos industrials nets i ambientalment racionals; finalment, també proposa augmentar la investigació científica i millorar la capacitat tecnològica dels sectors industrials de tots els països.

A escala estatal, l'Agenda Urbana Espanyola 2030 no estableix un indicador concret per a la indústria, però és, en canvi, un objectiu estratègic transversal. Entre altres, l'objectiu estratègic 3⁵, sobre prevenir i reduir els impactes del canvi climàtic i millorar la resiliència, promou l'aprovació i posada en marxa de plans i programes de reconversió industrial de les indústries contaminants per a millorar el comportament ambiental d'establiments industrials madurs i per a disminuir els efectes adversos de les seues activitats per a les persones i l'entorn. O altres menys implícits en la indústria, però que afecten a tots els sectors de la societat, com ara l'eficiència i l'estalvi energètic o l'optimització i reducció del consum d'aigua, marcats en l'objectiu estratègic número 4⁶.

El mateix s'esdevé amb l'objectiu estratègic número 5⁷, que fa imprescindible, per a poder-se acomplir, prendre en consideració les indústries. **Si es vol afavorir la mobilitat sostenible és imprescindible que se senten les bases per tal que les persones que treballen en polígons industrials puguin arribar-hi de forma adequada tant en temps com en seguretat i comoditat amb vehicles de desplaçament personal no motoritzats (bicicletes, patinets, etc.) o bé amb transport públic.**

D'igual forma, l'objectiu estratègic número 9⁸ pretén avançar també en l'afavoriment de la societat del coneixement i **cap al desenvolupament de les ciutats intel·ligents, on ha de jugar un paper clau la indústria, tant com en l'impuls i l'afavoriment de l'economia urbana** (objectiu estratègic número 7)⁹ Aquest objectiu es concreta a l'AU a l'objectiu específic 7.1, que es marca buscar la productivitat local, la generació de treball i la dinamització i diversificació de l'activitat econòmica a l'objectiu. Dins les accions que proposa es troben, entre altres, les següents:

3. Agenda Urbana Espanyola 2030 (n.d.). Objetivo 9. Indústria, Innovació i infraestructura. Disponible a <https://www.agenda2030.gob.es/objetivos/objetivo9.htm>

4. Nacions Unides (n.d.). Objetivo 9: Construir infraestructuras resilientes, promover la industrialización sostenible y fomentar la innovación. Disponible a <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/infrastructure/>

5. Agenda Urbana Espanyola 2030 (n.d.). Objetivo estratégico 3. Prevenir y reducir los impactos del cambio climático y mejorar la resiliencia. Disponible a https://www.aue.gob.es/recursos_aue/O3_oe_03_0.pdf

6. Agenda Urbana Espanyola 2030 (n.d.). Objetivo estratégico 4. Hacer una gestión sostenible de los recursos y favorecer la economía circular. Disponible a https://www.aue.gob.es/recursos_aue/O3_oe_04_0.pdf

7. Agenda Urbana Espanyola 2030 (n.d.). Objetivo estratégico 5. Favorecer la proximidad y la movilidad sostenible. Disponible a https://www.aue.gob.es/recursos_aue/O3_oe_05.pdf

8. Agenda Urbana Espanyola 2030 (n.d.). Objetivo estratégico 7. Liderar y fomentar la innovación digital. Disponible a https://www.aue.gob.es/recursos_aue/O3_oe_09_0.pdf

9. Agenda Urbana Espanyola 2030 (n.d.). Objetivo estratégico 9. Impulsar y favorecer la economía urbana. Disponible a https://www.aue.gob.es/recursos_aue/O3_oe_07_0.pdf

Serà Economia Sostenible

- Afavorir actuacions que permeten diversificar l'estructura productiva.
- Fomentar la innovació, les noves tecnologies i el coneixement.
- Potenciar el teixit associatiu i crear una estructura de col·laboració implicada en el municipi i la comarca el més ampla possible.
- Fomentar l'economia social: l'associacionisme i les cooperatives que persegueixen interessos generals.
- Crear bases estadístiques municipals amb dades estandarditzades que permeten tindre un millor coneixement de les dinàmiques locals.

En el terreny autonòmic, el document de 'Reptes estratègics PEIV 2018–2023' recull sis eixos per avançar en la indústria en la Comunitat Valenciana en els pròxims anys:

- Accions encaminades a la **generació i desenvolupament dels processos d'innovació** a les empreses industrials.
- Suport als processos de **transformació digital** en totes les funcions empresarials; **internacionalització i millora del posicionament** de les empreses en la cadena global de valor.
- Suport a les accions de **millora de la formació dels recursos humans** i la seua adequació a les necessitats formatives de les empreses industrials, establint una interrelació entre sistema educatiu, ocupació i indústria.
- **Millores estratègiques en el sector energètic** i **cooperació** mitjançant la col·laboració entre empreses, clústers, consorcis i sectors.

A escala autonòmica, però, destaca sobretot el PEIV 2018–2023¹¹ definitiu, on s'estableixen **setze reptes estratègics** per a la indústria al territori valencià:

1. Foment i promoció dels clústers territorials i associatius.
2. Foment d'empreses tractoras en la seua tasca de mostra i transferència de tecnologia a les PIMES.
3. Adequació de la formació professional al territori i a les necessitats sectorials.
4. Creació de centres de formació compartits i unitats de tutorització empresarials per a formació i impuls de la FP dual.
5. Foment de la cooperació inter-cluster i inter-sector en la indústria.
6. Foment de la innovació disruptiva i creació de departaments d'I+D.
7. Activació d'agents d'innovació en els clústers/sectors.
8. Millores en l'energia de la indústria.
9. Suport específic al subsector de la maquinària.
10. Potenciar el coneixement de la funció d'innovació i productivitat.
11. Eficiència en terminis d'autorització d'ampliacions i nous projectes en tot tipus d'administracions.
12. Foment de compra pública innovadora i verda.
13. Foment de la indústria 4.0.
14. Foment del clúster inter-sectorial.
15. Millorar la transferència universitat-empresa.
16. Institucionalització de la política industrial.

Finalment, a l'Horta Sud mateixa hi ha hagut ja esforços previs per a articular i vertebrar la recuperació econòmica i industrial, destacant especialment el **Manifest impulsat pel Foro Empresarial de l'Horta Sud**¹² en 2019. En ell, es plantegen quaranta accions i mesures concretes aglutinades en deu estratègies, entre les quals destaquen la posada en marxa de polítiques de reindustrialització i ocupació que propicien la consolidació i el creixement de les empreses, així com la creació de noves, el manteniment i la millora dels parcs industrials de la comarca, el treball de planificació estratègica i urbanística o l'impuls de mesures de foment de la inversió públic-privada en la investigació, innovació i desenvolupament.

10. Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball (2018). Reptes estratègics PEIV 2018–2023: Document síntesi III fase del PEIV. Disponible a <https://cindi.gva.es/>

11. Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball (2018). Plan Estratégico de la Industria Valenciana 2018–2023. Disponible a <https://cindi.gva.es/>

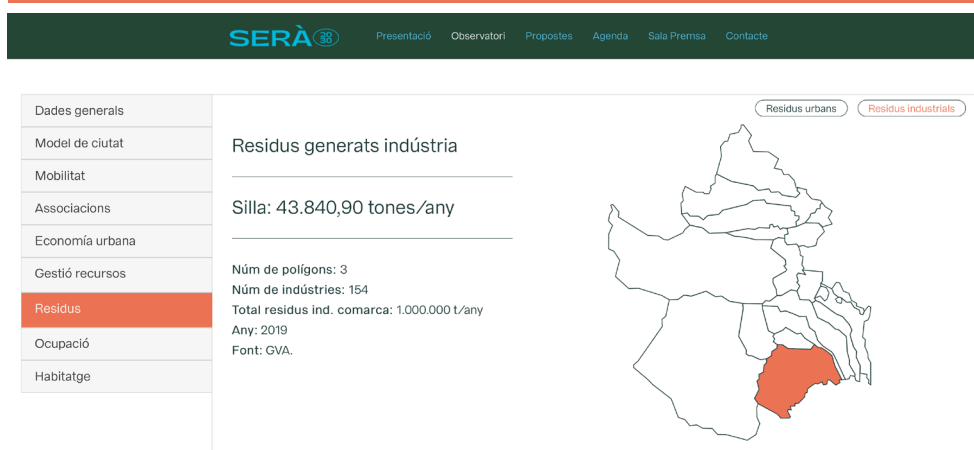
12. Foro Empresarial de l'Horta Sud (2019). Manifest per a la recuperació econòmica, industrial i comercial de l'Horta Sud. Disponible a <https://fundaciohortasud.org/wp-content/uploads/2019/10/Manifest-Foro-Empresarial-Horta-Sud-2019.pdf>

2. Diagnòstic: estat de la qüestió

2.1. Dades de l'observatori i diagnòstic

L'aliança Serà Horta Sud 2030 ha impulsat un **observatori comarcal**¹³ amb indicadors objectius alineats amb l'Agenda Urbana i que pretén servir com a **eina útil per als ajuntaments de la comarca i per a sistematitzar els indicadors i les dades analitzades**. L'observatori està obert a la incorporació de nous indicadors per part dels ajuntaments, la Mancomunitat o les associacions, sempre que es dispose de fonts vàlides i fiables.

Observatori comarcal Serà Horta Sud 2030

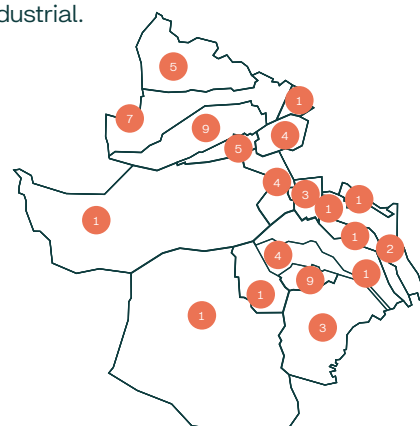

Font: Serà Horta Sud 2030

El pes industrial de la comarca, breument descrit en la introducció i sobre el qual s'indagarà més a continuació, posa de manifest la idiosincràsia diferencial de l'Horta Sud respecte la resta de demarcacions de la Comunitat Valenciana.

3.1. El parc industrial

L'Horta Sud té actualment seixanta-set polígons industrials, repartits entre dèneu dels vint municipis de la comarca. Llocnou de la Corona, amb 0,04 km² de superfície, és l'únic municipi de l'Horta Sud que no disposa de polígon industrial.

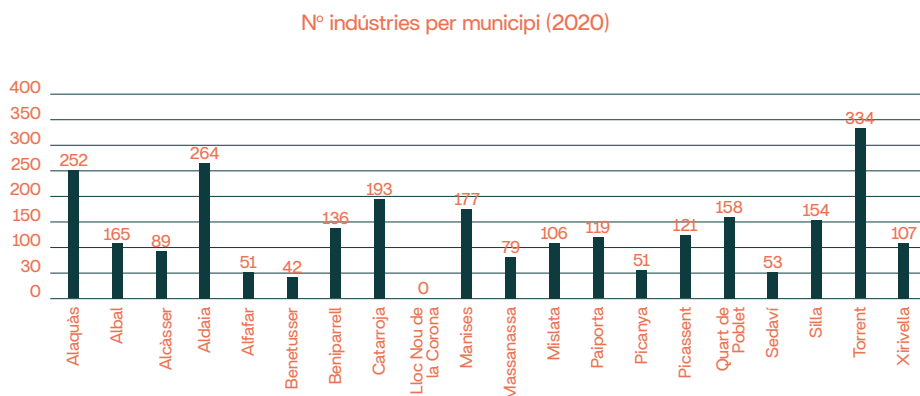

Font: Serà Horta Sud 2030

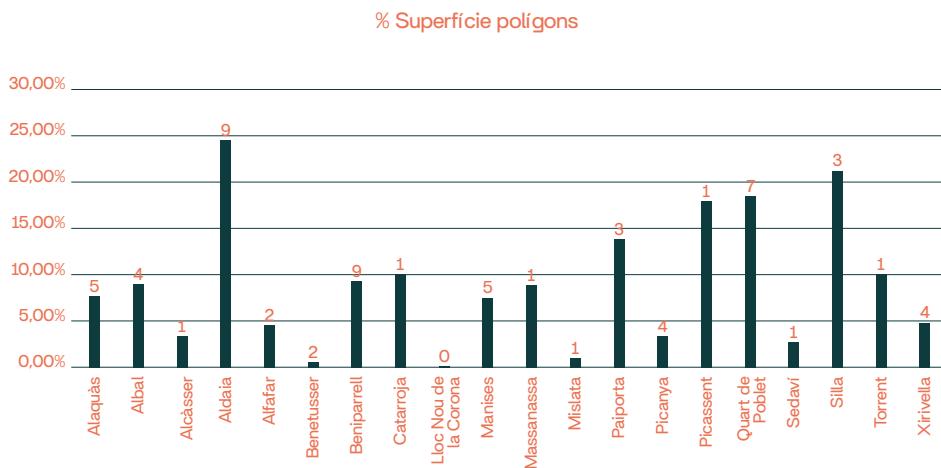
13. L'observatori comarcal forma part del projecte Serà Horta Sud, i es pot trobar a serahortasud.org/observatori

Serà Economia Sostenible

No obstant açò, cal tenir en compte que cada municipi té la seua pròpia estructura i, per tant, **major nombre de polígons no implica necessàriament major nombre d'indústries ni de superfície municipal destinada a polígons**, ni a la inversa. Com a exemple, el parc industrial de Torrent està configurat per un sol polígon, però és, en canvi, el municipi que més indústria aglutina. Sumant tots els parcs industrials de cadascun dels pobles i ciutats de l'Horta Sud, Torrent disposa de 1.501.697 m² de superfície destinada a polígons industrials, només superat per Aldaia, Quart de Poblet, Silla i Picassent.

Font: Serà Horta Sud

Font: Serà Horta Sud

Val a destacar que més enllà de qüestions comparatives, la indústria té un pes important en gairebé els vint municipis i, per tant, és important preservar-la, enfortir-la i modernitzar-la.

El model industrial de l'Horta Sud

L'Horta Sud disposa en total de 2.519 indústries repartides entre els seixanta-set polígons industrials, i la indústria ocupa un pes molt major que en la resta de la província i de la Comunitat Valenciana. A l'Horta Sud, gairebé una de cada deu empreses són indústries (9,70%), per un 6,66% a la Comunitat Valenciana i un 6,32% a la província de València.

Actualment, segons les dades disponibles a l'Observem¹⁴, aproximadament una de cada tres empreses industrials de la província se situen a l'Horta Sud. Tot i això, i encara que es creen aproximadament nou-centes empreses a l'any a la comarca, les dades indiquen que el pes de la indústria es redueix progressivament. Mentre que l'any 2018 la indústria suposava l'11% de les empreses de l'Horta Sud, l'any 2019 era el 10,20% i des de 2020 ja baixa del 10%: 9,95% en 2020 i 9,70% en 2021.

A més, el model industrial de l'Horta Sud està marcat per empreses xicotetes que responen moltes vegades a un model d'empresa familiar, amb les dificultats que açò suposa per avançar en termes de modernització i innovació.

Taxa d'atur i creació de llocs de treball

Al llarg de 2021 es van formalitzar fins a **26.831 contractes de treball en el sector industrial, gairebé una cinquena part dels contractes firmats a la comarca (17,46%)¹⁴**. D'aquesta manera, encara que el pes de la indústria com a sector siga inferior al 10%, la seua capacitat de generar treball és major que la d'altres sectors.

En el segon trimestre de 2021, la taxa d'atur a l'Horta Sud se situava al **14,00%, 1,4 punts per sobre de la mitjana de la província**. Aquesta situació d'atur constata, a més, un gran component de desigualtat en clau de gènere: mentre que el percentatge d'homes de població activa que no tenen treball se situa al **10,80%**, en les dones aquest percentatge augmenta fins al **17,25%**.

Igualment, des de l'inici de la pandèmia de la COVID-19 s'ha vist agreujada la situació, fet que ha afectat en especial a la població jove. Des de llavors, **la taxa d'atur juvenil ha augmentat en dos punts, arribant al 9,82%**.

La taxa d'atur en el sector industrial s'enfila a l'Horta Sud fins al 15,06%, qüestió que fa replantejar necessàriament l'adequació dels perfils professionals que es formen amb les necessitats reals de les empreses del sector.

L'Horta Sud disposa d'un centre universitari, així com de diversos centres de formació professional: huit que ofereixen grau bàsic, catorze grau mitjà i dotze grau superior; i un de cada cinc treballadors té estudis de formació professional.

¹⁴. En 2020 es van firmar a la comarca de l'Horta Sud un total de 153.767 repartits entre tots els sectors productius. Font: Observem

2.2. Compromisos, avanços i reptes

La taula de reconstrucció dedicada a l'economia sostenible a través de la indústria va tindre lloc el dijous 2 de desembre de 2021 al Centre Integrat Públic de Formació Professional de Catarroja, i va comptar amb la presència de representants de diversos municipis de la comarca, teixit associatiu i empresarial, Mancomunitat Horta Sud, Diputació de València i Generalitat Valenciana.

Durant la jornada es van posar en relleu alguns dels principals reptes per a potenciar la l'economia sostenible en el vint municipis de l'Horta Sud. La millora de les infraestructures, la simplificació burocràtica per a la creació d'Entitats de Gestió i Modernització, la creació de figures intermediàries entre l'Administració i l'empresariat que acompanyen i faciliten els processos, o el fet d'apropar a la comarca serveis autonòmics de coordinació i promoció del teixit industrial, van ser algunes de les qüestions que es van abordar.

Totes les propostes es desglossen en aquest informe, no obstant això, cal fer menció als avanços realitzats respecte a les inquietuds manifestades en la taula per part dels representats del sector que hi van participar. A saber:

- Posada en marxa de la **Càtedra Microempreses i PIMES Horta Sud**, formada per l'Institut Empresarial de l'Horta Sud, la Mancomunitat Intermunicipal de l'Horta Sud i Florida Universitària, Els objectius d'aquesta Càtedra són:
 - Proporcionar accions formatives que permeten als quadres de comandament formar-se en l'expansió dels mercats cap a l'exterior.
 - Oferir assessorament a les organitzacions i empreses de la comarca.
 - Fomentar la investigació necessària que done resposta als desafiaments i oportunitats de les empresa.
 - Gestió de tres àrees: internacionalització, innovació i digitalització.
- Engregar una **experiència-projecte pilot a la comarca de l'Horta Sud** que dona resposta a les necessitats de les empreses i enforteix, mitjançant acompanyament i seguiment, les àrees de digitalització, internacionalització i logística.
- Manteniment i consolidació del **Foro de Debats** de l'Institut Empresarial de l'Horta Sud, que permeteix ampliar coneixements per a fer frotn conjuntament a reptes de futur.
- Prendre part, considerar i participar de l'**aliança Serà Horta Sud 2030** per a la reconstrucció comarcal i la cohesió territorial.

3. Propostes d'actuació

Per a preservar i enfortir el teixit industrial de l'Horta Sud és imprescindible que aquest pugui modernitzar-se i ser competitiu. Açò faria possible, al mateix temps, millorar l'ocupació. Per aconseguir-ho, però, és imprescindible que totes les Administracions competents actuïn alineades i de la mà amb les associacions empresarials de la comarca.

En aquest sentit, es presenten a continuació diverses propostes d'actuació concretes per a cada Administració competent per avançar cap a un model econòmic sostenible i modern a l'Horta Sud.

3.1. Ajuntaments

1. Col·laborar amb les associacions empresarials per donar resposta a les necessitats dels polígons: seguretat, neteja, asfaltat, 5G ...
2. Connectar els polígons amb carrils bicis.
3. Impulsar la constitució d'EGM (Entitats de Gestió i Modernització dels polígons industrials) ajudant a les associacions empresarials i simplificant la burocràcia.
4. Coordinar-se amb estratègies comarcals per anar amb una mateixa veu a les Administracions provincials, autonòmiques i europees.
5. Col·laborar, mitjançant la signatura d'acords, amb la Generalitat Valenciana per a facilitar les inversions estrangeres als nostres municipis.
6. Caminar cap a l'empresa de triple impacte: sostenibilitat econòmica, responsabilitat social i respecte al medi ambient.

3.2. Mancomunitat Horta Sud

1. Establir una coordinació efectiva entre l'Institut Empresarial de l'Horta Sud i la Mancomunitat en els temes que afecten a l'empresa a la comarca.
2. Interlocutar davant del govern valencià conjuntament amb l'Institut Empresarial de l'Horta Sud.
3. Impulsar a la primera Càtedra Microempresa i PIMES Horta Sud.

3.3. Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball i direccions generals competents

1. Coordinar les necessitats dels perfils que les empreses necessiten amb Labora i la Conselleria d'Educació, per a poder adequar l'oferta formativa que s'ofereix en els centres públics de formació professional a l'Horta Sud.
2. Invertir en la comarca de manera proporcional al que aporta l'Horta Sud al PIB i a l'ocupació, per a millorar les infraestructures dels polígons, les connexions 5G, la seguretat i els sistemes contra incendis entre altres.
3. Crear un servei descentralitzat vinculat a la coordinació i suport del teixit industrial, com un punt d'informació o un institut d'investigació.

Edita

Fundació Horta Sud

Presidenta

Concepción López Primo

Coordinació

Aleix Pujol Puigmal

Text i redacció

Fundació Horta Sud

Disseny Gràfic i maquetació:

Eugenio Simó

Aquest material forma part del programa 'Serà Horta Sud 2030' de la Fundació Horta Sud, el qual compta amb la col·laboració de la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica de la Generalitat Valenciana i la Mancomunitat Intermunicipal de l'Horta Sud.

Dipòsit legal: V-261-2023

Primera edició: Maig 2022

Segona edició: Gener 2023

Per a la redacció d'aquest informe hem utilitzat un llenguatge inclusiu i no sexista.

Imprès en paper 100% reciclat.
Procés de fabricació sense clor
i sense blanquejadors òptics.
Homologat internacionalment

SERÀ

SERÀ

Fundació Horta Sud / Mancomunitat Horta Sud / Col·lectiu Soterranya / Aeioluz / Foro Empresarial de l'Horta Sud / IDECO /
Fundació Novaterra / Museu Comarcal de l'Horta Sud / Cor de Vila / Càtedra Terra Ciutadana / Catedrades/ Xarxa Participa

